

Knihy roku Deníku N znají vítěze. Tedy vítězky

Irena Hejdová

kulturní rubrika Deníku N

HLASOVÁNÍ ČTENÁŘŮ

kategorie beletrie

- 1. místo:** Těla – Klára Vlasáková, Listen
- 2. místo:** Les v domě – Alena Mornštajnová, Host
- 3. místo:** Empusion – Olga Tokarczuk (Petr Vidlák), Host
- 4. místo:** Srdcovka – Štěpánka Jislová, Paseka
- 5. místo:** Fosilie – Michal Kašpárek, Paseka
- 6. místo:** Internát – Serhij Žadan (Miroslav Tomek), Argo
- 7. místo:** Hella – Alena Machoninová, Maraton

kategorie non-fiction

- 1. místo:** Feministkou snadno a rychle: Příručka argumentů pro debaty s rodinou a přáteli – Lucie Jarkovská, Kateřina Lišková, Universum
- 2. místo:** Proč jsme tak našťvané? – Šárka Homfray, Michaela Čejková Karásek, Wo-men
- 3. místo:** Továrna na lži: výroba klimatických dezinformací – Vojtěch Pecka, Utopia Libri a Nakladatelství Alarm
- 4. místo:** V pasti pohlaví: O politice, péči, sexu, násilí a postavení žen v Česku – Silvie Lauder, Host
- 5. místo:** Toyen – první dáma surrealismu – Andrea Sedláčková, Prostor
- 6. místo:** Oplocený čas – Jan Wiendl, František Wiendl, Revolver Revue
- 7. místo:** Návod k použití železnice – Jaroslav Rudiš (Michaela Škultéty), Labyrint
- 8. místo:** Kronika Třetí republiky – Jiří Padevět, Academia
- 9. místo:** Unesený Západ – Milan Kundera (Anna Kareninová), Atlantis
- 10. místo:** Odnos můj žal – Katěrina Gordějevová (Václav Štefek), Maraton

HLASOVÁNÍ ODBORNÉ POROTY

kategorie beletrie

- 1. místo:** Těla – Klára Vlasáková, Listen
- 2. místo:** Fosilie – Michal Kašpárek, Paseka
- 3. místo:** Empusion – Olga Tokarczuk (Petr Vidlák), Host
- 4. místo:** Srdcovka – Štěpánka Jislová, Paseka
- 5.–7. místo:**
Hella – Alena Machoninová, Maraton;
Internát – Serhij Žadan (Miroslav Tomek), Argo
Les v domě – Alena Mornštajnová, Host

kategorie non-fiction

- 1. místo:** Návod k použití železnice – Jaroslav Rudiš (Michaela Škultéty), Labyrint
- 2. místo:** Továrna na lži: výroba klimatických dezinformací – Vojtěch Pecka, Utopia Libri
- 3.–5. místo:**
Feministkou snadno a rychle: Příručka argumentů pro debaty s rodinou a přáteli – Lucie Jarkovská, Kateřina Lišková, Universum
Odnos můj žal – Katěrina Gordějevová (Václav Štefek), Maraton
V pasti pohlaví: O politice, péči, sexu, násilí a postavení žen v Česku – Silvie Lauder, Host
- 6.–10. místo:**
Kronika Třetí republiky – Jiří Padevět, Academia
Oplocený čas – Jan Wiendl, František Wiendl, Revolver Revue
Proč jsme tak našťvané? – Šárka Homfray, Michaela Čejková Karásek, Wo-men
Toyen – první dáma surrealismu – Andrea Sedláčková, Prostor
Unesený Západ – Milan Kundera (Anna Kareninová), Atlantis

V anketě letos hlasovalo na 120 osobností veřejného a kulturního života a přes 1200 čtenářů z řad veřejnosti.

Román Těla Kláry Vlasákové a titul Feministkou snadno a rychle socioložek Lucie Jarkovské a Kateřiny Liškové se staly vítězi druhého ročníku ankety Kniha roku Deníku N. A potvrzují tak silnou pozici ženských autorek (a ženských témat) v současné literatuře.

Druhý román Kláry Vlasákové Těla povětšinou formou pojednává o ženském stárnutí i tělesnosti. V naší anketě poměrně drtivě vyhrál u odborné veřejnosti i u čtenářů. Napínavější souboj se ale do poslední chvíle vedl ve čtenářském hlasování v kategorii Literatura faktu. A to zejména mezi třemi feministickými tituly ve finálové desítky, kde nakonec vlastně nebylo tak zásadní, že z trojice Proč jsme tak našťvané? Šárky Homfray, V pasti pohlaví Silvie Lauder a Feministkou snadno a rychle zmíněných socioložek z Brna vyhrál zrovna ten poslední.

Ženská témata v české literatuře nabírají na síle nejen s vlnou ženských autorek mnoha historických románů (jako jsou

mimo jiné loňské vítězky naší ankety Kateřina Tučková a Karin Lednická), ale právě i s tituly z oblasti literatury faktu, které v Česku splácejí dlouholetý dluh na poli literatury o ženských a feministických tématech. O silné pozici žen v české literatuře, co se kvantitativního i kvalitativního zastoupení týče, píše v našem speciálu i ředitel Světa knihy Radovan Auer. Mladé generaci autorek zabývajících se současnými tématy můžeme podle něj možná vděčit i za to, že Česko bude v roce 2026 čestným hostem prestižního frankfurtského knižního veletrhu.

Ženy letos bodovaly v mnoha dalších oblastech a i ty pronikly do našeho finálového výběru. Štěpánka Jislová napsala asi nejpůsobivější letošní domácí komiks, srdceryvnou a hořkovtipnou Srdcovku, v níž se věnuje partnerským vztahům i selháním. Kniha má potenciál nadchnout dospívající i dospělé čtenáře, a je tak i horkým tipem na dárek i pro jinak poměrně nevděčnou kategorii teenagerů. Za nejlepší letošní debutantku lze směle označit překladatelku

Alenu Machoninovou, která se s autofikčním titulem Hella vydala pátrat po osudech dávno zesnulé česko-ruské básnířky. Pozitivně překvapila i Andrea Sedláčková jako autorka strhující monografie o malířce Toyen – i ta splácí jeden dávný dluh, když Toyen představuje v dosud neznámých souvislostech. Románu Les v domě Aleny Mornštajnové lze pak přičíst k dobru, že českou literaturu dostal i na první stránky médií – ač se o to nepříčinil zrovna dobrovolně.

I mužští autoři ale letos překvapili. Michal Kašpárek po nejednoznačně přijatých Hrách bez hranic letos přišel s nadšeně uvítaným generačním románem Fosilie. Jaroslav Rudiš vstoupil na pole literatury faktu s vyznáním lásky milovaným vlakům v Návodu k použití železnice (který kategorii literatury faktu vyhrál u odborné veřejnosti). A Jiří Padevět napsal nelitostný text o destrukci státu Kronika třetí republiky. K velmi aktuálnímu tématu se vyjadřuje Továrna na lži: výroba klimatických dezinformací Vojtěcha Pecky, do rodinné

i československé historie naopak míří otec a syn Wiendlovi s Oploceným časem.

Z našeho finálového výběru titulů napsaly ženy pět ze sedmi finalistů v oblasti beletrie a pět z deseti finalistů v oblasti literatury faktu. Většina titulů, které pronikly do finále, byla právě od českých autorek a autorů – mezi české beletristy pronikli jen polská nobelistka Olga Tokarczuk s Empusion a ukrajinský prozaik Serhij Žadan s Internátem. Do oblasti literatury faktu pak Ruska Katěrina Gordějeva se silnou kolekcí reportáží z ruské války na Ukrajině Odnos můj žal (pokud si pro tyto účely přivlastníme Jaroslava Rudiše, ač jeho titul Návod k použití železnice vyšel původně německy, i Milana Kundera se sbírkou esejí Unesený Západ, vydanou původně ve Francii).

Zpráva, kterou anketa Kniha roku Deníku N podává o české literatuře, je tak plná naděje. Pro ženy, debutanty i obecně pro české autorky a autory. Hodí se v té souvislosti připomenout, že v knihkupectvích jsou stále k dostání všechny finálové tituly a Vánoce se blíží... ■